

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного
факультету Олещенко Т.О.

_____ (підпис)
« 31 серпня » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

«*Арт-терапія*»

освітнього рівня магістр

(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія

(код і назва спеціальності)

ОПП «Практична психологія»

Шифр за навчальним планом ВВ2.02

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «*Арт-терапія*»,
затверджена Вченою радою УДУ імені Михайла Драгоманова

Розробник: *Яценко Т.С.*, доктор психологічних наук, професор, професор
кафедри практичної психології педагогічного факультету

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

«30» серпня 2023 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Митник О.Я.

1. Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів - 3		Методи навчання Пояснювально-ілюстративні методи. Інтерактивні методи: мікрвикладання, інверсії, емпатії Рольовий тренінг. Розв'язування психологічних завдань.
Спеціальність (код, назва) 053 «Психологія» («Практична психологія» (1 рік 4 місяці)	Загальна кількість годин - 90		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній ступінь: «магістр» (освітньо-професійна програма)	Лекції:		
	8	6	
	Семінарські (практичні) заняття:		
вибіркова	6	6 год	
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-й	Індивідуальна робота:		
Семестр: 3-й	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) 2 год - аудиторне	76	78	Форма підсумкового контролю: <i>залік</i>
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - укр.	31%:69%	16% : 84%	

Предметом вивчення є процес вербалізації проблем та переживань особистості, самовираження за допомогою різних видів арт-терапії.

Міждисциплінарні зв'язки.

Зміст освітнього компоненту «Арттерапія» тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Психодіагностика», «Психологічне консультування», «Соціальна психологія», «Психологія особистості та персонологія», «Консультативна психологія та основи психокорекції».

Мета і завдання освітнього компоненту

Метою є оволодіння студентами знань щодо теоретичних основ арт-терапії та навичок застосування арт-терапевтичних технологій у

психологічній практиці, гармонізація розвитку особистості через розвиток здатності самовираження і самопізнання.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Арттерапія» є:

- надати студентам знання про історію формування, зміст, структуру та функції арт-терапії;
- сформувати в майбутніх фахівців уміння використовувати арттерапевтичні методики й техніки в роботі з клієнтами;
- сприяти розвитку індивідуальних і професійних якостей, необхідних як для ефективного виконання професійних обов'язків, так і для всебічного розвитку особистості майбутнього фахівця.
- ознайомити з процесуальними особливостями використання арт-терапії

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Результати навчання	Компетентності
<p>Пр4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>Пр5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>Пр13. Здатність визначати та здійснювати психологічні заходи щодо психодіагностики та прогнозування конфліктів у групах, колективах та організаціях; прогнозувати конфліктний “потенціал” особистості щодо ескалації конфліктів; визначати можливі конструктивні й деструктивні наслідки професійних деструкцій та деформацій.</p> <p>Пр14. Здатність будувати (розробляти): різноманітні технології розвивальних впливів на особистісно-професійний розвиток людини: технології ігromodelювання, технології психоконсультування, психокорекційні технології.</p>	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.</p>

<p>ПР20. Здатність орієнтуватися в теоретичних моделях психологічної допомоги, використовувати їх в різноманітних її галузях та різновидах, володіти основними процедурами, техніками та конструктами</p>	
---	--

II. Примірний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **3** кредити ЄКТС **90** годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні семінарські	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади використання арт-терапії..											
1	Тема 1. Основні поняття та етапи психологічного консультування з використанням методів арт-терапії.	1,5	1	0,5		8	1	0,5	0,5		8
2	Тема 2. Організація арт-терапевтичної діяльності	2,5	2	0,5		10	1	0,5	0,5		10
3	Тема 3. Терапевтичні та діагностичні можливості методу арт-терапії	2	1	1		8	2	1	1		10
4	МКР № 1					2					
Разом за змістовим модулем 1:		6	4	2		28	4	2	2		28
Модуль 2. Арт-терапевтичні напрями в роботі психолога											
5	Тема 4. Ізотерапія	2	1	1		10	2	1	1		10
6	Тема 5. Казкотерапія	1	0,5	0,5		10	1	0,5	0,5		10

7	Тема 6. Ігрова терапія	1	0,5	0,5		10	1	0,5	0,5		10
8	Тема 7. Специфіка застосування музикотерапії	2	1	1		10	2	1	1		10
9	Тема 8. Організація арт-терапевтичної сесії. Застосування арт-терапії з роботі різними запитами клієнтів	2	1	1		8	2	1	1		10
10	МКР № 2					2					
Разом за змістовим модулем 2:		8	4	4		50	8	4	4		50
Разом годин:		14	8	6		76	12	6	6		78

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
	Модуль 1. Теоретичні засади використання арт-терапії.		
	Тема 1. Основні поняття та етапи психологічного консультування з використанням методів арт-терапії. Визначення психологічного консультування. Мета психологічного консультування з використанням методів арт-терапії. Арт-терапевтичний простір. Вимоги до арт-терапевтичного кабінету. Особистісна готовність арт-терапевта. Символізм продукту творчості клієнта. Переваги арт-терапевтичної роботи. Принципи арт-терапії. Сфери застосування арт-терапевтичного методу. Арт-терапевтична робота в індивідуальному та груповому форматі.	1,5	1
	Тема 2. Організація арт-терапевтичної діяльності Специфіка використання робочих матеріалів у арт-терапії: зображальні засоби, тканини, природні матеріали, музичні інструменти тощо. Психологічний вплив	2,5	2

	<p>матеріалів у арт-терапевтичному процесі. Обладнання арт-терапевтичного кабінету: кабінет-студія, арт-терапевтичний кабінет для індивідуальної роботи, арт-терапевтичний кабінет для групової інтерактивної роботи, арт-терапевтичне відділення та кабінет універсального призначення, додаткові приміщення. Оснащення арт-терапевтичного процесу. Способи реєстрації й оцінки арт-терапевтичної роботи: ведення поточної документації, правила зберігання зображальної продукції, методи оцінки ефективності арт-терапії</p>		
	<p>Тема 3. Терапевтичні та діагностичні можливості методу арт-терапії</p>	3	1
	<p>Можливості та обмеження сучасної арт-терапії. Особливості психотерапевтичних відносин в арт-терапії. Перенесення та контрперенесення. Психоаналітичні аспекти розуміння природи і механізмів образотворчого мистецтва З. Фройд, К. Юнг, М. Кляйн). Проблема інтерпретація художньої продукції у арт-терапії. Інтеграційна стратегія інтерпретації художнього образу. Психологічна природа и функції символу в арт-терапевтичній діяльності. Терапевтична робота з образами та символами у арттерапії К. Юнг, Р. Ассаджолі.</p>		
	<p>Модуль 2. Арт-терапевтичні напрями в роботі психолога</p>	2	1
	<p>Тема 4. Ізотерапія.</p>		
	<p>Загальна характеристика ізотерапії. Матеріали для художньої творчості. Психотерапевтичний вплив кольору. Особливості сприйняття продуктів творчості клієнтів у ізотерапії. Основні етапи ізотерапії: вільна активність перед творчим процесом; процес творчої діяльності; дистанціювання; процедура «що ти бачиш». Проективний малюнок. Техніка медитативного малюнка – мандала. Символічне трактування кольору в мандалотерапії. Створення кольорового кола. Ахроматичні та хроматичні кольори. Основні техніки в ізотерапії (за М. Лібман): техніки для знайомства з матеріалами; техніки для дослідження широкого кола проблем і переживань клієнтів; техніки для дослідження системи взаємостосунків, образу «Я»; техніки для парної роботи, роботи в малих групах та із родиною. Алгоритм аналізу творчого продукту. Особливості ізотерапії з дітьми. Методика ізотерапевтичної роботи з дітьми.</p>	1	0,5
		1	0,5

	<p>Тема 5. Казкотерапія. Функції казок. Принципи та схема психологічного аналізу казок. Основні етапи психологічного аналізу казок. Фактори ефективності казкотерапії. Можливості роботи з казками. Особливості казко терапії з дітьми. Можливості поєднання казкотерапії з іншими арттерапевтичними техніками. Особливості групової та індивідуальної казкотерапії. Огляд казкотерапевтичних методик і технік.</p>		
	<p>Тема 6. Ігрова терапія. Арт-техніки роботи з піском, глиною та іншими пластичними матеріалами Загальні уявлення про ігрову терапію. Основні завдання ігрової терапії. Механізми психокорекційного впливу. Можливості ігрової терапії. Організація простору кабінету ігрової терапії. Загальні уявлення про пісочну терапію. Механізми психокорекційного впливу. Можливості пісочної терапії. Процес пісочної терапії. Ключові характеристики пісочних картин. Пісочна терапія з дітьми</p>	2	1
	<p>Тема 7. Специфіка застосування музикотерапії. Загальне уявлення про музикотерапію. Історія виникнення музичної терапії. Механізми впливу музики на людину. Музика та тілесні реакції. Психокорекційні механізми музичної терапії. Психологічні механізми музично-творчого самовираження. Терапевтичний потенціал рецептивної музикотерапії. Форми та техніки активної музикотерапії. Особливості роботи з музичними інструментами. Сфери застосування музикотерапії. Специфіка обладнання кабінету для музикотерапії. Застосування музикотерапії в індивідуальній та груповій роботі з клієнтами. Музикотерапія з дітьми.</p>	2	1
	<p>Тема 8. Організація арт-терапевтичної сесії. Застосування арт-терапії з роботі різними запитами клієнтів Етапи організації арт-терапевтичної сесії. План арт-терапевтичного процесу. Використання у консультуванні методів арт-терапії. Визначення хибного запиту клієнта. Діагностика актуального стану клієнта. Особливості роботи з емоціями клієнта. Критерії якісного завершення консультування. Арт-терапія в роботі з агресією. Арт-терапія в роботі з травмою. Застосування арт-методів для корекції емоційних розладів. Арт-терапія і здоров'я. Арт-терапія в роботі з почуттям провини. Арт-терапія в роботі з емоційним вигоранням.</p>		

4.1. Плани практичних занять

Модуль 1. Теоретичні засади використання арт-терапії.

Тема 1. Основні поняття та етапи психологічного консультування з використанням методів арт-терапії. (1 год)

1. Мета та завдання методу арт-терапії.
2. Переваги арт-терапевтичної роботи.
3. Принципи арт-терапії.
4. Сфери застосування арт-терапевтичного методу.
5. Діагностичні та психотерапевтичні можливості арт-терапії в індивідуальній та груповій роботі.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [1-7];
- **додаткові:** [1-7].

Тема 2. Організація арт-терапевтичної діяльності (1 год)

1. Специфіка використання робочих матеріалів у арт-терапії: зображальні засоби, тканини, природні матеріали, музичні інструменти тощо.
2. Психологічний вплив матеріалів у арт-терапевтичному процесі.
3. Обладнання арт-терапевтичного кабінету: кабінет-студія, арт-терапевтичний кабінет для індивідуальної роботи, арт-терапевтичний кабінет для групової інтерактивної роботи, арт-терапевтичне відділення та кабінет універсального призначення, додаткові приміщення.
4. Оснащення арт-терапевтичного процесу.
5. Способи реєстрації й оцінки арт-терапевтичної роботи: ведення поточної документації, правила зберігання зображальної продукції, методи оцінки ефективності арт-терапії

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [1-7];
- **додаткові:** [1-7].

Тема 3. Терапевтичні та діагностичні можливості методу арт-терапії (1 год)

1. Можливості та обмеження сучасної арт-терапії.
2. Особливості психотерапевтичних відносин в арт-терапії. Перенесення та контрперенесення.
3. Психоаналітичні аспекти розуміння природи і механізмів образотворчого мистецтва З. Фройд, К. Юнг, М. Кляйн
4. Проблема інтерпретація художньої продукції у арт-терапії.
5. Інтеграційна стратегія інтерпретації художнього образу.

6. Психологічна природа и функції символу в арт-терапевтичній діяльності.
7. Терапевтична робота з образами та символами у арттерапії К. Юнг, Р. Ассаджолі.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [1-7];
- **додаткові:** [1-7].

Модуль 2. Арт-терапевтичні напрями в роботі психолога

Тема 4. Ізотерапія. (2 год)

1. Загальна характеристика ізотерапії.
2. Психотерапевтичний вплив кольору. О
3. особливості сприйняття продуктів творчості клієнтів у ізотерапії.
4. Основні етапи ізотерапії: вільна активність перед творчим процесом; процес творчої діяльності; дистанціювання; процедура «що ти бачиш».
5. Проективний малюнок.
6. Техніка медитативного малюнка – мандала. Символічне трактування кольору в мандалотерапії.
7. Створення кольорового кола. Ахроматичні та хроматичні кольори.
8. Основні техніки в ізотерапії (за М. Лібман): техніки для знайомства з матеріалами; техніки для дослідження широкого кола проблем і переживань клієнтів; техніки для дослідження системи взаємостосунків, образу «Я»; техніки для парної роботи, роботи в малих групах та із родиною.
9. Алгоритм аналізу творчого продукту.
10. Особливості ізотерапії з дітьми. Методика ізотерапевтичної роботи з дітьми..

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [1-7];
- **додаткові:** [1-7].

Тема 5. Казкотерапія (1 год)

1. Функції казок.
2. Принципи та схема психологічного аналізу казок.
3. Основні етапи психологічного аналізу казок.
4. Фактори ефективності казкотерапії.
5. Можливості роботи з казками.
6. Особливості казко терапії з дітьми.
7. Можливості поєднання казкотерапії з іншими арттерапевтичними техніками.
8. Особливості групової та індивідуальної казкотерапії.
9. Огляд казкотерапевтичних методик і технік.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [1-7];
- **додаткові:** [1-7].

Тема 6. Ігрова терапія. (2 год)

1. Арт-техніки роботи з піском, глиною та іншими пластичними матеріалами
2. Загальні уявлення про ігрову терапію.
3. Основні завдання ігрової терапії. Механізми психокорекційного впливу.
4. Можливості ігрової терапії.
5. Організація простору кабінету ігрової терапії.
6. Загальні уявлення про пісочну терапію.
7. Механізми психокорекційного впливу.
8. Можливості пісочної терапії.
9. Процес пісочної терапії.
10. Ключові характеристики піскових картин.
11. Пісочна терапія з дітьми

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [1-7];
- **додаткові:** [1-7].

Тема 7. Специфіка застосування музикотерапії (2 год)

1. Загальне уявлення про музикотерапію.
2. Механізми впливу музики на людину.
3. Музика та тілесні реакції.
4. Психокорекційні механізми музичної терапії.
5. Терапевтичний потенціал рецептивної музикотерапії.
6. Форми та техніки активної музикотерапії.
7. Сфери застосування музикотерапії.
8. Специфіка обладнання кабінету для музикотерапії.
9. Застосування музикотерапії в індивідуальній та груповій роботі з клієнтами.
10. Музикотерапія з дітьми.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [1-7];
- **додаткові:** [1-7].

Тема 8. Організація арт-терапевтичної сесії. Застосування арт-терапії з роботі різними запитами клієнтів (2 год)

1. Етапи організації арт-терапевтичної сесії.
2. План арт-терапевтичного процесу.
3. Використання у консультуванні методів арт-терапії.
4. Визначення хибного запиту клієнта. Діагностика актуального стану клієнта.
5. Особливості роботи з емоціями клієнта.
6. Критерії якісного завершення консультування.
7. Арт-терапія в роботі з агресією.
8. Арт-терапія в роботі з травмою.
9. Застосування арт-методів для корекції емоційних розладів.

10. Арт-терапія в роботі з почуттям провини.

11. Арт-терапія в роботі з емоційним вигоранням.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [1-7];
- **додаткові:** [1-7].

1.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Провести техніку «метафоричний автопортрет» з 3-ма випробуваними з обговоренням та аналізом результатів. Оформити письмово аналіз, додавши малюнки (я - рослина, япосуд, я- зброя, я - прикраса)	Презентація на пр.з.
2.	Запропонувати теми для колажів, враховуючи різну проблематику клієнтів (для роботи з подружніми конфліктами в сім'ї; для роботи з дитячо-батьківською проблематикою; для роботи з дітьми та підлітками; для роботи з Я - образом, для роботи з психосоматичними проблемами, для роботи з груповими процесами і т.ін.). На кожен проблематику необхідно придумати мінімум по 3 теми для роботи в арттехніці «колаж»	Презентація завдань на пр.з.
3.	Скласти і написати казку, спрямовану на корекцію тривожності у дітей з труднощами у міжособистісній сфері. Скласти і написати казку, спрямовану на корекцію агресивності для дітей та підлітків. Написати казку для гіперопікуючої мами.	Презентація ситуацій на пр.з.
4	Проаналізувати 5 творчих робіт однієї людини (наприклад, малюнок, ліплення, маску або грим, колаж, ляльку). Скласти програму корекції на даного випробуваного із застосуванням арттерапевтичних технік	Захист проектів на пр..з.
5.	ІНДЗ. підготувати арт-терапевтичну техніку для проведення в групі: письмовий опис (назва, мета, опис, техніка проведення), необхідні роздаткові матеріали	Презентація ІНДЗ на пр..з.
6.	скласти перелік рекомендованої для прослухування музики для певної цільової групи (діти, люди з депресивним синдромом, вагітні тощо).	Доповідь на пр..з. 6 (модуль 2)
7	написати есе за темою (орієнтовно 300 слів), при підготовці до написання есе необхідно використовувати наукову літературу, в якій представлені різні погляди на досліджувану проблему	Презентація ІНДЗ

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Доповіді, презентації студентів на практичних заняттях, виконання ІНДЗ, двох МКР.

Використання методів самостійної роботи студентів по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, конспектування першоджерел, ведення психологічних тематичних словників, написання рефератів.

Модульна контрольна робота №1

1. Проведення групової арт-терапевтичної сесії (вибір технік за власним бажанням).

Модульна контрольна робота № 2.

1. Поняття арт-терапії було введено:
 - А) Маргарет Наумбург;
 - Б) Едіт Крамер;
 - В) Адріаном Хіллом;
2. Основна мета арт-терапії:
 - А) акцентування уваги клієнта на відчуттях і почуттях;
 - Б) вивільнення позитивних та негативних почуттів клієнта;
 - В) гармонізація внутрішнього стану клієнта.
3. Найбільш ранньою формою спеціалізованого приміщення для художніх занять є:
 - А) кабінет-студія;
 - Б) кабінет для індивідуальної роботи;
 - В) кабінет для групової інтерактивної роботи.
4. Охарактеризуйте основні етапи арт-терапевтичного процесу.
5. Системні зміни, що відбуваються на різних етапах арт-терапевтичного процесу можна розглядати на таких рівнях:
 - А) соціальному;
 - Б) внутрішньоособистісному;
 - В) когнітивному;
 - Г) міжособистісному;
 - Д) поведінковому.
6. Форма, при якій клієнт використовує наявні твори мистецтва називається:
 - А) активна;
 - Б) пасивна;
 - В) змішана.
7. Усвідомлення власного тіла, створення його позитивного образу, розвиток навичок спілкування, дослідження почуттів і набуття навичок групового досвіду є метою:
 - А) музикотерапії;
 - Б) піскової терапії;
 - В) танцювальної терапії;
 - Г) фототерапії.

8. Ключовими характеристиками піскових картин є:
- А) енергоінформаційне поле та основна ідея;
 - Б) сюжет (сюжети) та конфліктний зміст;
 - В) внутрішній конфлікт та ядро каритини;
 - Г) ресурсний зміст та символічне поле.
9. Принципами психологічного аналізу казок є:
- А) безумовного прийняття внутрішнього світу клієнта;
 - Б) бзоцінкового ставлення;
 - В) об'єктивності;
 - Г) результативності;
 - Д) активності.
10. Інформація про внутрішній світ клієнта, що зашифрована в образах та символах це:
- А) енергоінформаційне поле;
 - Б) основна тема;
 - В) сюжет;
 - Г) лінія головного героя;
 - Д) символічне поле.
11. Дора Кальфф в основу свого підходу до піскової терапії поклала теорію:
- А) З. Фрейда;
 - Б) А. Адлера;
 - В) К.Г. Юнга;
 - Г) Е. Берна.
12. Перехід танцю в терапевтичну модальність здійснено:
- А) Меріон Чейз;
 - Б) Адріан Хіллом;
 - В) Вільгельмом Райхом;
 - Г) Труді Шуп.
13. Ефективними є комбінації групової музикотерапії та:
- А) індивідуальної психотерапевтичної бесіди;
 - Б) ізотерапії;
 - В) казкотерапії;
 - Г) маскотерапії;
 - Д) глинотерапії

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Форма підсумкового контролю – залік.

Питання до заліку

1. Арт-терапія як метод психотерапевтичної допомоги.
2. Мета та завдання методу арт-терапія.
3. Принципи психотерапевтичної роботи в арт-терапії.
4. Механізми психотерапевтичного впливу методу арт-терапії.
5. Сфери застосування арт-терапевтичного методу.
6. Природа та функція символу у психодинамічному підході.

7. Основні етапи ізотерапії.
8. Діагностичні та психотерапевтичні можливості арт-терапії в індивідуальній роботі
9. Діагностичні та психотерапевтичні можливості арт-терапії в і груповій роботі.
10. Основні етапи психологічного аналізу казок.
11. Загальні уявлення про бібліотерапію.
12. Основні завдання ігрової терапії.
13. Механізми психокорекційного впливу музики на людину.
14. Ігрові терапевтичні техніки.
15. Аромотерапевтична техніка арт-терапії.
16. Техніки танцювальної терапії.
17. Механізми психокорекційного впливу ліплення
18. Використання мандали у психодіагностиці та психотерапії.
19. Етапи арт-терапевтичного обговорення у вченні Я. Боверс.
20. Основні форми гри обговорення малюнка в арт-терапії в теорії С. Валкер.
21. Переваги групової форми арт-терапії в теорії М. Лібман.
22. Диференціація варіантів групової арт-терапії. Аналітична закрита група.
23. Студійна відкрита групи в арт-терапії.
24. Тематично-орієнтована група в арт-терапії.
25. Ізотерапія як техніка арт-терапевтичного методу.
26. Драматерапія як техніка арт-терапевтичного методу.
27. Фольклорна терапія як техніка арт-терапевтичного методу.
28. Пісочна терапія як техніка арт-терапевтичного методу.
29. Маскотерапія як техніка арт-терапевтичного методу.
30. Робота з глиною як техніка арт-терапії за художнім спрямуванням:.
31. Диференціація клієнтів для роботи в груповій арт-терапії.
32. Диференціація клієнтів для роботи в індивідуальній арт-терапії.
33. Особливості застосування арт-терапії в межах перинатальної психології.
34. Психологічний механізм захисту: сублімація в арт-терапії.
35. Психологічний механізм захисту: ідентифікація в арт-терапії.
36. Психологічний механізм захисту: протидія, шляхи вияву та робота з нею в арт-терапії.
37. Особливості використання арт-терапії в роботі з дітьми та підлітками.
38. Особливості застосування арт-терапії з літніми людьми

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній	А: 90 – 100 б.

послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	В: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	С: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	Д: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	Е: 60 – 69 б.

Розрахунок максимальної кількості балів, що присвоюються студентам

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	9	5	45
ІНДЗ	25	1	25
Модульна контрольна робота	15	2	30
максимальна кількість балів			100

Разом за курс: 100 б.

VI. Основні і допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна:

1. Максименко Д. Різнокольрове дитинство. Ігротерапія, казкотерапія, ізотерапія, музикотерапія. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 192 с.
2. Тараріна О.В. Арт-коучінг. Техніки ПРОСТих рішень. - К., Астамір-В, 2015.
3. Тараріна О.В. Арт-кухня: чарівні рецепти. Л., 2014.
4. Тараріна О.В. Глибинна арт-терапія: практики трансформацій - К., Астамір-В, 2017.
5. Тараріна О.В. Пісочна терапія: практичний старт. К., Астамір-В, 2017.
6. Тараріна О.В. Практикум з арт-терапії в роботі з дітьми. - К., Астамір-В, 2018.
7. Тараріна О.В. Супервізія в арт-терапії: складні випадки та делікатні теми в роботі психолога. - К., Астамір-В, 2018

Допоміжна:

1. Бернацька, О. Виховання самостійної особистості засобами філіо-арттерапії. Психолог. Шкільний світ. 2010. № 16. С. 3–7.
2. Белогурова, М. Арт-терапевтичний супровід дошкільників. Психолог дошкілля. 2013. № 4. С. 1–16.
3. Власюк, М. Арт-терапія : лікування мистецтвом. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2008. № 7/8. С. 90.
4. Вознесенська, О. Арт-терапії сім`ї. Психолог. Шкільний світ. 2005. № 39. С. 9–14
5. Вознесенська, О. Шляхом арт-терапії у пошуках натхнення. Психолог. 2011. № 17. С. 3–5.
6. Вознесенська, О. Арт-терапевтична майстерність : радість й розвиток для всієї сім`ї. Психолог. Шкільний світ. 2008. № 1. С. 24–26.
7. Волошина, М. Арт-терапія у роботі зі студентами в період адаптації до навчання. Психолог. Шкільний світ. 2013. № 13/14. С. 107–112.

Інформаційні ресурси

1. Арт-терапевтичний інформаційний портал. – Режим доступу: <http://psy-creation.pp.net.ua/>
2. Арт-терапія. Навчальна література. – Режим доступу: http://www.koob.ru/art_therapy/
3. Офіційний сайт української арт-терапевтичної асоціації. – Режим доступу: <http://arttherapy.org.ua/>